

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. október 9.
(OR. en)

13517/23

SOC 647
ANTIDISCRIM 168
GENDER 187
JAI 1231
FREMP 265
COHOM 195
EDUC 374

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	13167/23
Tárgy:	A Tanács következtetései a romák megfelelő és deszegregált lakhatáshoz való egyenlő hozzáféréseinek biztosítását, valamint a szegregált telepek problémájának kezelését célzó intézkedésekről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fenti tárgyról szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket az EPSCO Tanács a 2023. október 9-i ülésén jóváhagyott.

**A romák¹ megfelelő és szegregált lakhatáshoz való egyenlő hozzáféréseinek biztosítását,
valamint a szegregált telepek² problémájának kezelését célzó intézkedések**

A Tanács következtetései

EMLÉKEZTETVE ARRA, HOGY:

1. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 10. cikke kimondja, hogy politikai és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Unió küzd mindenfajta nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés ellen.
2. Az Európai Unió Alapjogi Chartája 21. cikkének (1) bekezdése alapján tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés,

EMLÉKEZTETVE:

3. A 2000/43/EK tanácsi irányelvre, amely meghatározza a faji vagy etnikai származás alapján történő megkülönböztetés elleni küzdelem keretrendszerét annak érdekében, hogy EU-szerte biztosítva legyen az egyenlő bánásmód a foglalkoztatás, az oktatás, a szociális védelem (ezen belül a szociális biztonság és az egészségügyi ellátás), a szociális kedvezmények, valamint az árukhoz és szolgáltatásokhoz, többek között a lakhatáshoz való hozzáférés terén.

¹ A roma csoportok sokféleségének elismeréseként a „roma” kifejezés gyűjtőfogalomként használatos számos különböző roma származású csoportra, például a romákra, szintikre, kálókra, cigányokra, romnicselekre és beásokra/rudárikra. A fogalom olyan csoportokra is kiterjed, mint az askáliak, az „egyiptomiak” és a keleti csoportok (domok, lomok, romok és abdálok), valamint az utazó csoportokra, beleértve a nemzetiségi csoportokhoz tartozó utazókat, a jeniseket vagy a „Gens du voyage” közigazgatási fogalommal megjelölteket, továbbá azokra, akik cigánynak nevezik magukat, anélkül, hogy tagadnák az említett csoport sajátos jellemzőit.

² E tanácsi következtetések alkalmazásában „szegregált telepek” alatt a nyomornegyedek és a szubstandard lakhatást biztosító, illegális és állandó jellegű telepek értendők, amelyek fizikailag, funkcionálisan és/vagy szociálisan izoláltak, és ahol a népesség többi részéhez viszonyítva lényegesen rosszabb objektív feltételek állnak fenn a lakhatás, a szegénység, valamint a jogokhoz és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében.

4. A rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről szóló 2008/913/IB tanácsi kerethatározatra³, amely kimondja, hogy a rasszizmus és az idegengyűlölet a szabadság, a demokrácia, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának és a jogállamiság azon elveinek közvetlen megsértése, amely alapelveken az Európai Unió alapul és amelyek közösek a tagállamokban.
5. Az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló (EU) 2020/2184 európai parlamenti és tanácsi irányelvre, amely kimondja, hogy a tagállamok megtesznek minden ahhoz szükséges intézkedést, hogy javítsák vagy fenntartsák az emberi fogyasztásra szánt vízhez való, mindenki számára biztosított hozzáférést, különös tekintettel a kiszolgáltatott és marginalizált csoportokra.
6. A romák egyenlőségéről, társadalmi befogadásáról és részvételéről szóló ajánlásában (2021) a Tanács sürgette a tagállamokat, hogy fokozzák a romák társadalmi és gazdasági integrációjának javítására irányuló erőfeszítéseiket.
7. A szociális jogok európai pillérére és a Bizottság által előterjesztett, a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési tervre. A pillér 19. alapelve kifejezetten a lakhatásra és a hajléktalanok számára történő segítségnyújtásra vonatkozik, és előírja, hogy a rászorulóknak számára hozzáférést kell biztosítani a jó minőségű szociális lakásokhoz vagy lakhatási támogatáshoz; hogy a kiszolgáltatott személyeknek joguk van a kényszer-kilakoltatással szembeni megfelelő segítségnyújtáshoz és védelemhez; valamint hogy a hajléktalanok számára megfelelő menedékhelyet és szolgáltatásokat kell biztosítani társadalmi befogadásuk előmozdítása érdekében. A pillér 20. alapelve az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésre vonatkozik, és kimondja, hogy mindenkinek joga van a jó minőségű alapvető szolgáltatásokhoz, többek között a vízellátáshoz, a szennyvízelvezetéshez, az energiához, a közlekedéshez, a pénzügyi szolgáltatásokhoz és a digitális távközléshez, továbbá kimondja, hogy a rászorulókat támogatni kell az ilyen szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

³ HL L 328., 2008.12.6., 55. o.

8. Az Európai Parlament romákra vonatkozó állásfoglalásaira⁴, többek között az EU-ban telepeken élő roma közösségek helyzetéről szóló állásfoglalásra (2022).
9. A Bizottság „Egyenlőségközpontú Unió: az EU rasszizmus elleni cselekvési terve a 2020–2025-ös időszakra” című közleményére.
10. A Bizottság „Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer” című közleményére, és kifejezetten annak 7., a megfelelő szegregált lakhatáshoz és alapvető szolgáltatásokhoz való tényleges, egyenlő hozzáférés növelésére vonatkozó kiemelt célkitűzésére.
11. A Bizottságnak „Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia” című közleményére, amely rámutat arra, hogy a nők „több személyes jellemzőn alapuló [...] megkülönböztetéssel kerülhetnek szembe”. Különösen a roma nők szembesülhetnek a nemükön, valamint a faji vagy etnikai származásukon alapuló megkülönböztetéssel.
12. A hajléktalanság elleni küzdelem európai platformjáról szóló, az uniós intézmények, a tagállamok, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, a Régiók Európai Bizottsága, valamint a civil társadalom képviselői által 2021. június 21-én aláírt lisszaboni nyilatkozatra, amely ösztönzi a személyközpontú, lakhatásra összpontosító és integrált megközelítésen alapuló szakpolitikákat.
13. Az Európa Tanács kisebbségvédelmi jogi keretére és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatára, különös tekintettel a romák szegregálásának nyilvánvalóan diszkriminatív gyakorlatára.
14. Az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjére, és különösen az 1. („A szegénység felszámolása”), a 10. („Az egyenlőtlenségek csökkentése”) és a 11. („Fenntartható városok és közösségek”) fenntartható fejlődési célra,

⁴ HL C 199E., 2012.7.7., 112. o.; HL C 468., 2016.12.15., 36. o.; HL C 449., 2020.12.23., 2. o.; és HL C 385., 2021.9.22., 104. o.

TUDATÁBAN ANNAK, HOGY:

15. A szegénység és a társadalmi kirekesztés, valamint más tényezők, például a jelentős szakpolitikai intézkedések vagy beruházások hiánya, a szociális lakások korlátozott rendelkezésre állása és rossz minősége, a lakáspiacon tapasztalható hátrányos megkülönböztetés és a szegregáció miatt több tagállamban az elmúlt években gyakorlatilag változatlan maradt a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok, köztük a romák és a népesség többi része között a lakhatáshoz való hozzáférés terén fennálló szakadék.
16. Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) tíz európai országra összpontosító, közelmúltbeli kutatása szerint a roma háztartások 52 %-a él elégtelen lakáskörülmények között, míg az EU népességének többi része esetében ez az arány 17 %. A romák 82 %-a túlszűfolt háztartásban, 22 %-uk pedig folyóvíz nélküli otthonokban él, szemben a normál népesség 1,5 %-ával. 24 %-uk tapasztalt romákkal szembeni hátrányos megkülönböztetést a lakáskeresés során.⁵ Az FRA egyik korábbi, 2019-ben hat további tagállamban végzett felmérése⁶ hasonló eltérést mutatott a roma és a nem roma népesség között az elégtelen lakáskörülmények terén.
17. Az adatok gyűjtésére nemzeti keretek között, a nemzeti alkotmányos és jogszabályi követelményekkel összhangban, valamint politikai és etikai megfontolásokat figyelembe véve kerül sor, a hátrányos megkülönböztetés különböző formáinak és a roma népességet érintő egyéb problémáknak – többek között a lakhatásból való kirekesztettségnek – a kezelésére irányuló közpolitikák elemzése céljából. Ezek az adatok azonban nem mindig kellően jól meghatározottak, és nem mindig tükrözik teljes mértékben a különböző tagállamokban fennálló aktuális helyzetet.

⁵ FRA: *Roma in 10 European Countries* (Romák tíz európai országban) (2022). (A jelentés a következő tagállamokra terjed ki: Bulgária, Csehország, Görögország, Horvátország, Magyarország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország és Szlovákia.)

⁶ [FRA: Roma and travellers in six countries](#) (Romák és nomád életmódot folytatók hat országban) (2020). (A jelentés a következő tagállamokra terjed ki: Belgium, Franciaország, Hollandia, Írország és Svédország, valamint a korábbi tagállam Egyesült Királyság.)

18. Az EU értékei csak olyan társadalomban érvényesülhetnek, amely tiszteletben tartja a sokszínűséget, a pluralizmust, a megkülönböztetés tilalmát, a toleranciát, az igazságosságot, a szolidaritást és a nemek közötti egyenlőséget, és hogy a tagállamoknak ezeket az értékeket minden ember számára garantálnia kell, beleértve a romákat is.
19. A romák teljes körű és aktív társadalmi részvétele és befogadása, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelmet célzó intézkedések jelentősen enyhítik a romák lakhatási helyzetével kapcsolatos kihívásokat, többek között a népesség többi részében élő előítéletről eredő problémákat. E tekintetben kulcsfontosságú prioritás a foglalkoztatáshoz és az olyan egyetemes szolgáltatásokhoz való egyenlő és tényleges hozzáférés biztosítása, mint az oktatás és képzés, a szociális védelem és az egészségügyi ellátás.
20. A cigányellenesség a rasszizmus szokatlanul elterjedt formája, amely abban gyökerezik, ahogy a többségi társadalom a történelem során a – néha akár nem is szándékos vagy nem is tudatos sztereotípiákra és negatív attitűdökre építő – másággalkotás (othering) folyamatában a „cigánynak” tartott emberekre tekint, illetve őket kezeli. Az Európai Unió valamennyi tagállama elismerte, hogy a cigányellenesség akadályt gördít a társadalmi befogadás elé, és ezért fontos annak leküzdése⁷.
21. A cigányellenességet súlyosbítják a megkülönböztetés különböző formái, ami azt jelenti, hogy egy személyt hátrányos megkülönböztetés érhet faji vagy etnikai származása alapján, és ezzel egyidejűleg neme, vallása vagy meggyőződése, fogyatékossága, életkora vagy szexuális irányultsága alapján.
22. A roma közösségek szegregációját időnként súlyosbítja az úgynevezett „dzsentrifikáció” jelensége, amely azt eredményezheti, hogy az alacsony jövedelmű egyének és családok elhagyják azokat a területeket, ahol az ingatlanok értéke jelentős mértékben növekszik,

⁷ A Tanács ajánlása a romák egyenlőségéről, társadalmi befogadásáról és részvételéről (2021), 2. pont.

FIGYELEMBE VÉVE, HOGY:

23. A romák egy része nehézségekkel szembesül a megfelelő lakhatáshoz való hozzáférés tekintetében, mégpedig olyan okok következtében, mint a társadalmi és gazdasági kiszolgáltatottság, valamint a lakhatás tekintetében fennálló hátrányos megkülönböztetés, ami e közösség számos tagját a szegregált telepeken található szubstandard lakásállományba kényszeríti. A lakhatás minősége jelentős közvetlen hatást gyakorol a romák, különösen a gyermekek életkörülményeire, életlehetőségeire, az oktatásban való részvételi lehetőségekre és általában az esélyegyenlőségekre. A megfelelő lakhatáshoz való egyenlő hozzáférés előfeltétele az alapvető jogok teljes körű gyakorlásának, valamint a méltósággal élt életnek. A romák lakhatására irányuló szakpolitikák végrehajtása során tiszteletben kell tartani a vonatkozó emberi jogi keretet.
24. A romák megfelelő lakhatásra irányuló törekvései előtt álló akadályok súlyosbítják a generációkon átívelő szegénység és az emberi jogi jogsértések ördögi körét. Ez korlátozza a várható élettartamot, és akadályozza a társadalmi kohéziót.
25. A jelenleg rendelkezésre álló politikai, pénzügyi és jogi eszközök, valamint a romák által tapasztalt lakhatási egyenlőtlenségek és elégtelen lakáskörülmények kezelése érdekében már megtett erőfeszítések ellenére több tagállamban továbbra is egyenlőtlenségek tapasztalhatók a romák lakhatáshoz való hozzáférése terén. Ezért fontos ezen egyenlőtlenségek megszüntetése, és a roma közösségek számára a megfelelő lakhatáshoz való hozzáférés biztosítása.
26. Adott esetben – nemzeti, regionális és helyi finanszírozási forrásokkal együtt – uniós pénzügyi eszközöket kell felhasználni a lakhatási feltételek javítására és a hátrányos megkülönböztetésből, vagy a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségből adódó lakhatási szegregáció felszámolására az Európai Unióban. E célok elérése érdekében fontos olyan programokat indítani és végrehajtani, amelyek a nem megfelelő lakhatásra, valamint a romák előtt álló egyéb társadalmi és gazdasági kihívásokra összpontosulnak.
27. Ahhoz, hogy tényleges eredményeket lehessen elérni, adott esetben szoros együttműködésre van szükség a különböző érdekelt felek között, akik a hatáskörükbe tartozó területeken szakértelmet biztosítanak, különösen helyi szinten.

28. Fontos biztosítani a roma közösségek és a romák érdekeit képviselő civil társadalom tagjaival való konzultációt és azok bevonását a kifejezetten a lakhatási szegregáció és a romákkal szembeni hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemre irányuló valamennyi szakpolitika kialakítása és végrehajtása során.
29. A transznacionális együttműködés és az egymástól való tanulás elengedhetetlen a romákkal szembeni lakhatási szegregáció felszámolásának folyamatához, többek között a nomád romák lakhatási feltételeinek javítása érdekében azokban a tagállamokban, ahol léteznek ilyen közösségek, valamint a szezonális vagy rövid távú foglalkoztatási lehetőségeket igénybe vevő, az EU-n belül mobilis romák lakhatási feltételeinek javítása érdekében.
30. E következtetések az Európai Tanács, a Tanács, az Európai Parlament és a Bizottság korábban végzett munkájának és az általuk tett politikai kötelezettségvállalásoknak, továbbá más érintett érdekelt felek munkájának – többek között a mellékletben felsorolt dokumentumoknak – a figyelembevételével készültek,

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, HOGY nemzeti hatáskörükkel és körülményeikkel összhangban:

31. Nemzeti romastratégiáiknak megfelelően tegyenek konkrét intézkedéseket a romák lakhatási helyzetének javítása, valamint a lakhatási szegregáció felszámolása érdekében azokon a helyeken, ahol léteznek szegregált romatelepek. Erre a célra különböző pénzügyi eszközök állnak rendelkezésre, többek között az ESZA+, az ERFA és a vidékfejlesztési programok nemzeti, illetve regionális szinten, valamint a NextGenerationEU és az InvestEU keretében igénybe vehető eszközök és kezdeményezések. A különböző finanszírozási források felhasználása során fontos biztosítani, hogy azok hatékony módon kiegészítsék egymást.

32. Szükség szerint biztosítsanak megfelelő pénzügyi erőforrásokat a hátrányos helyzetű városrészek infrastruktúrájának létrehozására, karbantartására vagy fejlesztésére az olyan alapvető szolgáltatások tekintetében, mint a közlekedés, a vízellátás és a megfelelő szanitáció, a szennyvízelvezetési rendszerek, a digitális hálózatok, valamint a köz- és magánszolgáltatásokhoz, például a hulladékgyűjtéshez, az egészségügyi központokhoz, az iskolákhoz, a világításhoz, a villamos energiához, a gázhoz és a kommunikációs hálózatokhoz, többek között a telefon- és internetkapcsolathoz való hozzáférés, fontolóra véve az innovatív, digitális és zöld technológiák használatát. A szegregáció leküzdését célzó aktív intézkedéseknek kell kísérnie minden beavatkozást.
33. Amennyiben a romák nehézségekkel néznek szembe az egyetemes lakhatási szakpolitikák által biztosított előnyök kihasználása terén, hajtsanak végre lakhatási kezdeményezéseket a kiszolgáltatott helyzetben lévő roma, illetve egyéb közösségek javára, és építsenek be biztosítékokat és inkluzivitási kritériumokat a nemzeti romaintegrációs stratégiákba.
34. Nyújtsanak tájékoztatást és képzést az egyenlő bánásmódról, valamint a cigányellenesség és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemről a lakhatási szolgálatoknál, illetve az egyéb ágazatokban – például a szociális szolgálatoknál, az oktatásban, a foglalkoztatás terén és az egészségügyi szolgálatoknál –, illetve a helyi közigazgatásban dolgozó érintett személyzet számára.
35. Biztosítsák a hátrányos helyzetű telepeken élő családok döntéshozatali folyamatokban való részvételét. Ezt a munkát az európai roma civil társadalommal együttműködve folytassák, biztosítva a romák részvételét a döntéshozatalban valamennyi közigazgatási és kormányzati szinten, az egyenlő bánásmód elve alapján, különös figyelmet fordítva a fiatal romák és a roma nők politikai döntéshozatalba való bevonásának fontosságára.
36. Azonosítsák a romákat érintő lakhatási szegregáció felszámolásának támogatására rendelkezésre álló uniós, nemzeti, regionális és helyi pénzügyi erőforrásokat,

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT ÉS A TAGÁLLAMOKAT, hogy szoros együttműködésben, hatáskörükkel és nemzeti körülményeikkel összhangban:

37. Továbbra is használják az uniós romastratégiai keret közös mutatóinak portfólióját⁸, és törekedjenek a keretben meghatározott uniós szintű célértékek teljesítésére, beleértve adott esetben a nemzeti romastratégiai keretükben szereplő mennyiségi és/vagy minőségi célértékeket is. A mutatókat – egyéb kritériumok mellett – többek között nem, életkor, függőségi viszony vagy fogyatékoság szerinti bontásban lehet megadni, és az érintett szereplők, köztük a romák képviselőivel együtt kell meghatározni annak érdekében, hogy hozzájáruljanak a nemzeti romastratégiai keretek végrehajtásának szisztematikus nyomon követéséhez és a romákat érintő lakhatási szegregáció felszámolásához.
38. Támogassák a roma civil társadalmat abban, és tegyék képessé őket arra, hogy az uniós, nemzeti, regionális és helyi pénzügyi forrásokhoz az egyéb érdekelt felekkel egyenlő alapon férjenek hozzá, annak érdekében, hogy megerősítsék a roma civil társadalom képviselői struktúráit, valamint a döntéshozatali folyamatokban való aktív részvételre való képességét, az egyenlő bánásmód feltételei mellett, különös figyelmet fordítva a fiatal romák és a roma nők politikai döntéshozatalba való bevonásának fontosságára.
39. Az alkalmazandó szabályokkal összhangban biztosítsák a roma közösségek deszegregációjának előmozdítását célzó kiadási programok és eszközök hatékony nyomon követését.
40. Támogassák a nemzeti roma kapcsolattartó pontok hatékony működését és a politikai döntéshozatalba való bevonását minden szinten, többek között a lakhatás tekintetében,

⁸ Ld.: a romák egyenlőségéről, társadalmi befogadásáról és részvételéről szóló tanácsi ajánlás (2021) 38. pontja, illetve a Bizottság „Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer” című közleményének (2020) második melléklete.

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

41. A romák egyenlőségéről, társadalmi befogadásáról és részvételéről szóló tanácsi ajánlással (2021) összhangban támogassa a tagállamokat a lakhatási szegregáció, illetve az elégtelen lakáskörülmények problémájának kezelésére irányuló erőfeszítéseikben, amennyiben ezek fennállnak, és adott esetben vegye figyelembe „Az EU-ban telepeken élő roma közösségek helyzetéről” című európai parlamenti állásfoglalást, valamint a romák egyenlőségének, befogadásának és részvételének előmozdítását célzó, a 2020–2030-as időszakra szóló uniós stratégiai keretrendszert, többek között a lakhatásba és az infrastruktúrába befektetett uniós források végrehajtásának megfontolása és megfelelő támogatása révén.
42. Mozdítson elő olyan konkrét intézkedéseket, amelyek garantálják a romák számára a nem szegregált lakhatáshoz való hatékony és tényleges hozzáférést, olyan megközelítést alkalmazva, amely elismeri, hogy egy személyt hátrányos megkülönböztetés érhet faji vagy etnikai származása, és ezzel egyidejűleg neme, vallása vagy meggyőződése, fogyatékosága, életkora vagy szexuális irányultsága alapján, különös figyelmet fordítva a fiatalokra és a gyermekekre, valamint a nőkkel szembeni erőszak bármely formájának, valamint az emberkereskedelemnek az áldozataira.
43. Mozdítsa elő a transznacionális együttműködést és a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztását.

Referenciadokumentumok

1. Európai Tanács

Az Európai Tanács következtetései (2011. június 23–24.), EUCO 23/1/11 REV 1, 13. o.

2. Európai uniós jogszabályok

A Tanács 2000/43/EK irányelve (2000. június 29.) a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról (HL L 180., 2000.7.19., 22. o.)

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2184 irányelve (2020. december 16.) az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről (HL L 435., 2020.12.23., 1. o.)

A Tanács 2008/913/IB kerethatározata (2008. november 28.) a rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről (HL L 328., 2008.12.6., 55. o.)

3. Tanács

A Tanács ajánlása a romák egyenlőségéről, társadalmi befogadásáról és részvételéről (HL C 93., 2021.3.19., 1. o.)

4. Bizottság

Közlemény: „Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer” (COM(2020) 620 final)

A Bizottság Európai Parlamentnek és a Tanácsnak szóló közleménye második melléklete – A közös mutatók portfóliója

Közlemény: „Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia” (6678/20)

5. Európai Parlament

Az Európai Parlament 2022. október 5-i állásfoglalása az EU-ban telepeken élő roma közösségek helyzetéről (2022/2662(RSP))

6. Régiók Bizottsága

A Régiók Bizottságának véleménye – Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer, 2021

7. Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA)

Roma in Ten European Countries (Romák tíz európai országban), 2022

Roma and travellers in six countries (Romák és nomád életmódot folytatók hat országban), 2020

8. Egyéb

Lisszaboni nyilatkozat a hajléktalanság elleni küzdelem európai platformjáról (2021. június 21.; angol nyelven)

ORŠUŠ ÉS TÁRSAI KONTRA HORVÁTORSZÁG ÜGY Az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB)

Final report by Mr Alvaro Gil-Robles on the human rights situation of the Roma, Sinti and Travellers in Europe (Alvaro Gil-Robles zárójelentése az európai romák, szintik és utazók emberi jogi helyzetéről) (2006. február 15.)

A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 26. cikke

A faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény 1. cikke

A Gyermekjogi egyezmény 28. és 30. cikke

A nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló nyilatkozat

Az oktatásban alkalmazott megkülönböztetés elleni küzdelemről szóló, 1960. december 14-i egyezmény 1. és 3. cikke

A FEANTSA „*The Housing Situation for Roma in the EU Remains Difficult*” (Továbbra is nehéz a romák lakhatási helyzete az EU-ban) című nyilatkozata

9. Európa Tanács

A Miniszteri Bizottság R (2000) 4. sz. ajánlása a tagállamok számára a roma/cigány gyermekek oktatásáról Európában (elfogadva 2000. február 3-án), valamint az ajánlás függeléke

A Miniszteri Bizottság CM/Rec (2009)4. sz. ajánlása a tagállamok számára az európai romák és vándorlók oktatásáról (elfogadva 2009. június 17-én)

Az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének 1203(1993) sz. ajánlása az európai cigányokról

Az Európa Tanács parlamenti közgyűlésének 1557(2002) sz. ajánlása – A romák jogi helyzete Európában